

PRAMENY A LITERATURA

Vydané prameny

BLET, Pierre, *Pius XII. a druhá světová válka ve světle vatikánských archivů*, Olomouc 2001.

CIANO, Galeazzo, *Cianův deník. 1939–1943*, Praha 1948.

CIANO, Galeazzo, *Diario 1937–1943*, ed. Renzo de Felice, Milano 2006.

ČULÍK, Jan (ed.), *Poselství míru. Válečná korespondence presidenta Roosevelta a papeže Pia XII.*, Praha 1948.

Discorsi et radiomessaggi di Sua Santità Pio XII, I–XX, Vatican 1940–1959.

Enchiridion delle Encicliche, VI (1939–1958), eds. Erminio Lora a Rita Simionati, Bologna 2002.

HÄRING, Bernard, *Viděl jsem tvé slzy*, Praha 1998.

CHARLES-ROUX, François, *Huit ans au Vatican, 1932–1940*, Paris 1947.

CHRISTOPHE, Paul – MINNERATH, Roland, *Le Syllabus de Pie IX*, Paris 2000.

KAMENEC, Ivan a kol., *Vatikán a Slovenská republika (1939–1945). Dokumenty*, Bratislava 1992.

LUDVÍK, František, *České katolické kněžstvo s národem a lidem v boji, utrpení a práci pro lepší zítřek. Dokumenty, projevy, směrnice*, Praha 1946.

MACHULA, Jaromír, *Vatikán a Československo (1938–1948). Paměti*, Praha 1998.

MANDL, Antonín (ed.), *Papež Pius XII. Mír ze spravedlnosti. Výbor projevů pronesených ve válečných letech 1939–1945*, Praha 1947.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav (ed.), *Antitotalitní encykliky. Pius XI.*, Praha 2015.

SCHNEIDER, Burkhard (ed.), *Die Briefe Pius' XII. an die deutschen Bischöfe 1939–1944*, Mainz 1966.

SUHARD, Emmanuel, *Essor ou déclin de l'Eglise, Lettre pastorale, Careme de l'an de grâce*, Paris 1947.

ŠTVERÁK, Václav, *I zvíře mělo více útrpnosti než člověk. Paměti patera Františka Štveráka, vězně nacistického a komunistického režimu*, ed. Stanislava Vodičková, Praha 2013.

TITTMANN, Harold H., *Inside the Vatican of Pius XII. The Memoir of an American Diplomat During World War II*, New York 2004.

Dobové noviny

L'Osservatore Romano

Literatura

ALBERT, Marcel, *L'Église catholique en France sous la IVe et la Ve République*, Paris 2004.

ALTERMATT, Urs, *Katholizismus und Moderne. Zur Sozial- und Mentalitätsgeschichte der Schweizer Katholiken im 19. und 20. Jahrhundert*, Zürich 1989.

ARNOLD, Claus, *Malé dějiny katolického modernismu*, Praha 2014.

- ARON, Raymond, *Historie XX. století*, Praha 1996.
- ATKIN, Nicholas – TALLETT, Frank, *Priests, prelates and people. A history of European Catholicism since 1750*, London – New York 2003.
- BATELJA, Juraj, *Alojz Stepinac. Boží sluha*, Bratislava 1998.
- BAXA, Paul, „Capturing the Fascist Moment. Hitler's Visit to Italy in 1938 and the Radicalization of Fascist Italy“, in: *Journal of Contemporary History* 42, 2007, č. 2, s. 227–242.
- BENEŠ, Josef, *Kaine, kde je tvůj bratr? Medailonky českých katolických kněží – oběti fašismu*, Praha 1971.
- BIFFI, Monica M., *Mons. Cesare Orsenigo. Nunzio apostolico in Germania (1930–1946)*, Milano 1997.
- BIZZARRI, Luigi, *Il Principe di Dio. La vera storia di Pio XII*, Milano 2004.
- BRANDMÜLLER, Walter, *Šoa na Slovensku a Katolícka cirkev*, Bratislava 2012.
- BREUER, William B., *Deceptions of World War II*, New York 2001.
- CASULA, Carlo Felice, *Domenico Tardini (1888–1961). L'Azione della Santa Sede nella crisi fra le due guerre*, Roma 1989.
- CONWAY, John S., *Myron C. Taylor's mission to the Vatican, 1940–1950*, *Church History* 44, 1975, č. 1, s. 85–99.
- CONWAY, John S., *The Nazi Persecution of the Churches 1933–45*, New York 1968.
- CONWAY, John S., *The Vatican, Great Britain, and Relations with Germany, 1938–1940*. *The Historical Journal* 16, 1973, č. 1, s. 147–167.
- COPPA, Frank J., *Between Morality and Diplomacy. The Vatican's „Silence“ During the Holocaust*, *Journal of Church and State* 50, 2008, č. 3, s. 541–568.
- COPPA, Frank J., *The Papacy, the Jews, and the Holocaust*, Washington 2006.
- COPPA, Frank J., *The Papal Response to Nazi and Fascist Anti-Semitism. From Pius XI to Pius XII*, in: *The Jews in Italy under Fascist and Nazi Rule 1922–1945*, ed. Joshua D. Zimmermann, s. 265–286.
- CORNWELL, John, *Hitlerův papež. Tajný příběh Pia XII.*, Praha 2008.
- COSTANTINI, Celso, *Réforme des missions au XXe siècle*, Paris 1960.
- DA SILVA, Gérard, *L'affaire Mortara et l'antisemitisme chrétien*, Paris 2008.
- DALIN, David G., *La leggenda nera del Papa di Hitler*, Casale Monferrato 2007.
- DESCHNER, Karlheinz, *S Bohem a s fašisty*, Praha 2014.
- DUNN, Dennis J., *The Catholic Church and Soviet Russia, 1917–1939*, New York 2017.
- ĐURICA, Milan S., *Jozef Tiso 1887–1947. Životopisný profil*, Bratislava 2006.
- DZWONKOWSKI, Roman, *Il territorio polacco occupato dall'URSS 1939–1941; 1944–1945*, in: *La Chiesa cattolica in Unione Sovietica. Dalla Rivoluzione del 1917 alla Perestrojka*, ed. Jan Mikrut, Verona 2017, s. 273–282.
- EISNER, Peter, *Quando il papa cercò di fermare Hitler. La vera storia dell'enciclica scomparsa di Pio XI*, Milano 2013.
- ENGEL-JANOSI, Friedrich, *Österreich und der Vatikan 1846–1918*, II. (1903–1918), Graz – Wien – Köln 1960.
- FAGGIOLI, Massimo, *True Reform. Liturgy and Ecclesiology in Sacrosanctum Concilium*, Collegeville 2015.
- FATTORINI, Emma, *Pio XI, Hitler e Mussolini. La solitudine di un papa*, Torino 2007.

- FELDKAMP, Michael F., *Pius XII. und Deutschland*, Göttingen 2000.
- FELICE, Renzo De, *Storia degli ebrei italiani sotto il fascismo*, Milano 2006.
- FRIEDLÄNDER, Saul, *Nacistické Německo a Židé 1933–1945*, Praha 2017.
- FRIEDLÄNDER, Saul, *Pius XII. a třetí říše*, Praha 1967.
- GALLAGHER, Charles R., *Vatican Secret Diplomacy. Joseph P. Hurley and Pope Pius XII*, New Haven – London 2008.
- GALLAGHER, John P., *Šarlatový a černý*, Kostelní Vydří 2011.
- GARIBOLDI, Giorgio Angelozzi, *Il Vaticano nella Seconda guerra mondiale*, Milano 1992.
- GATZ, Erwin, *Die katholische Kirche in Deutschland im 20. Jahrhundert*, Freiburg – Basel – Wien 2009.
- GRUNER, Wolf, *Pronásledování Židů v Protektorátu Čechy a Morava. Místní iniciativy, centrální rozhodnutí, reakce Židů 1939–1945*, Praha 2019.
- HALAS, František X., *Fenomén Vatikán. Idea, dějiny a současnost papežství. Diplomacie Svatého stolce. České země a Vatikán*, Brno 2004.
- HARRISON, E. D. R., *The Nazi Dissolution of the Monasteries. A Case-Study*, *The English Historical Review* 109, 1994, č. 431, s. 323–355.
- HARRISON, E. D. R., *The Red Flag and the Cross. New Writing on the German Resistance*, *European History Quarterly* 22, 1992, s. 99–120.
- HESEMANN, Michael, *Pio XII. Il papa che si oppose a Hitler*, Milano 2009.
- HOFFMANN, Bedřich, *A kdo vás zabije... Život a utrpení kněžstva v koncentračních táborech*, Písek 1946.
- HOCHHUTH, Rolf, *Náměstek*, Praha 1966.
- HRABOVEC, Emília (ed.), *Jozef Tiso. Kňaz a prezident*, Bratislava 2017.
- HUMMEL, Karl-Joseph, *Die Schuldfrage*, in: *Die katholische Kirche im Dritten Reich. Eine Einführung*, eds. Christoph Kösters a Mark Edward Ruff, Freiburg – Basel – Wien 2011, s. 154–170.
- HÜRTEN, Heinz, *Deutsche Katholiken 1918–1945*, Paderborn – München – Wien – Zürich 1992.
- CHADWICK, Owen, *A History of the Popes 1830–1914*, Oxford 2004.
- CHADWICK, Owen, *Britain and the Vatican during the Second World War*, Cambridge – New York – Sidney 1986.
- CHANG, Mary Gloria, *The Vatican and the German Resistance During World War II: 1939–1940*, *The Catholic Social Science Review* 14, 2009, s. 385–406.
- CHÉLINI, Jean, *L'Eglise sous Pie XII. La tourmente 1939–1945*, Paris 1983.
- CHENAUX, Philippe, *Katolícka cirkev a komunizmus v Európe (1917–1989). Od Lenina k Janu Pavlu II.*, Praha 2012.
- CHENAUX, Philippe, *Pie XII. Diplomate et pasteur*, Paris 2003.
- CHENAUX, Philippe, *Pio XII. Diplomatico e pastore*, Milano 2004.
- CHENU, Marie-Dominique, *Pour une théologie du travail*, Paris 1955.
- CHIRON, Yves, *Pie XI*, Paris 2004.
- JEDIN, Hubert a kol., *History of the Church*, X (The Church in the Modern Age), New York 1981.
- JOHNSON, Paul, *A History of the Jews*, New York 1987.

- JUSTENHOFEN, Heinz-Gerhard, *Papež Pius XII., průkopník mírové etiky ve 20. století*, Salve 18, 2008, č. 3, s. 55–62.
- KAMENEC, Ivan, *Tragédia politika, kňaza a človeka. Dr. Jozef Tiso, 1887–1947*, Bratislava 2013.
- KAPLAN, Karel, *Stát a církev v Československu 1948–1953*, Brno 1993.
- KENT, George O., *Pope Pius XII and Germany. Some Aspects of German-Vatican Relations 1933–1943*, The American Historical Review 70, 1964, s.
- KENT, Peter C., *A Tale of Two Popes. Pius XI, Pius XII and the Rome-Berlin Axis*, Journal of Contemporary History 23, 1988, č. 4, s. 589–608.
- KENT, Peter C., *The Lonely Cold War of Pope Pius XII. The Roman Catholic Church, and the Division of Europe, 1943–1950*, Montreal – London – Ithaca 2002.
- KERTZER, David I., *Prisoner of the Vatican. The Popes' secret Plot to capture Rome from the new Italian State*, Boston – New York 2004.
- KLEMPERER, Klemens von, *German Resistance Against Hitler. The Search for Allies Abroad 1938–1945*, Oxford 1994.
- KNOPP, Guido, *Vatikán. Moc papežů*, Praha 2003.
- KOLLER, Stanisław, *L'ideologia atea e la legislazione sovietica nei confronti della religione*, in: La Chiesa cattolica in Unione Sovietica. Dalla Rivoluzione del 1917 alla Perestrojka, ed. Jan Mikrut, Verona 2017, s. 33–60.
- KRAWCZYK, Andrzej, *Kněz prezidentem. Slovensko Jozefa Tisa*, Praha 2019.
- KRLÍN, Josef, *Papežská politika v posledních dvou stoletích*, Praha 1946.
- KUKÁNOVÁ, Zlata, *Od tolerance k nepřátelství. Diplomatické vztahy Československa s Vatikánem v letech 1945–1950*, Semper paratus 3, 2014, s. 52–88.
- KUKLÍK, Jan a kol., *Dlouhé stíny Mnichova. Mnichovská dohoda očima signatářů a její dopady na Československo*, Praha 2011.
- KURZMAN, Dan, *A special mission. Hitler's secret plot to seize the Vatican and kidnap pope Pius XII*, Cambridge 2007.
- KVAČEK, Robert, *A změněn svět*, Praha 1987.
- LEPRIEUR, Francois, *Quand Rome condamne. Dominicains et pretres ouvriers*, Paris 1989.
- LETZ, Róbert, *Slovenské dejiny*, V. (1938–1945), Bratislava 2012.
- LETZ, Róbert, *Vztahy Svätej stolice a Slovenska v rokoch 1938–2003*, in: Renovatio spiritualis. Jubilejný zborník k 70. narodeninám arcibiskupa Jána Sokola, prvého metropolitu Slovenska a prvého metropolitu Bratislavsko-Trnavskej arcidiecézy, ed. Jozef M. Rydlo, Bratislava 2003, s. 117–159.
- LEWY, Guenter, *The Catholic Church and Nazi Germany*, New York 2000.
- LUXMOORE, Jonathan – BABIUCHOVÁ, Jolanta, *Vatikán a rudý prapor. Zápas o duši východní Evropy*, Praha 2003.
- MACGREGOR, Knox, *Mussolini Unleashed, 1939–1941. Politics and Strategy in Fascist Italy's Last War*, Cambridge 1982.
- MARCHIONE, Margherita, *Il silenzio di Pio XII*, Milano 2002.
- MARCHIONE, Margherita, *Papa Pio XII. Tra cronaca e agiografia*, Vaticano 2010.
- MARTINA, Giacomo, *Storia della Chiesa. Da Lutero ai nostri giorni*, IV, Brescia 2008.
- McLEOD, Hugh, *The Cambridge History of Christianity*, IX (World Christianities c. 1914 – c. 2000), Cambridge 2008.

- MEIJL, Peter van, *Pater Pancratius Pfeiffer SDS und sein Einsatz für die Juden während der Deutschen Besatzung in Rom (1943–1944)*, Wien 2007.
- MICCOLI, Giovanni, *I dilemmi e i silenzi di Pio XII*, Milano 2000.
- MIDLARSKY, Manus I., *The Killing Trap. Genocide in the Twentieth Century*, Cambridge 2005.
- MONTANELLI, Indro – CERVI, Mario, *Storia d'Italia 1943–1948*, IX, Milano 2006.
- MORGAN, Philip, *Fascism in Europe, 1919–1945*, London 2003.
- MORLEY, John F., *Vatican diplomacy and the Jews during the Holocaust 1939–1943*, New York 1980.
- NÁLEVKA, Vladimír, *Druhá světová válka*, Praha 2003.
- NĚMEČEK, Jan, *Soumrak a úsvit československé diplomacie. 15. březen 1939 a československé zastupitelské úřady*, Praha 2008.
- NOLTE, Ernst, *Fašismus ve své epoše*, Praha 1999.
- O'MALLEY, John W., *A History of the Popes. From Peter to the Present*, New York – Toronto 2010.
- O'SHEA, Paul, *A Cross Too Heavy. Pope Pius XII and the Jews of Europe*, New York 2011.
- O'SULLIVAN, Noël, *Fašismus*, Brno 2002.
- PASSELECQ, Georges – SUCHECKY, Bernard, *L'Encyclique cachée de Pie XI. Une occasion manquée de l'Église face à l'antisémitisme*, Paris 1995.
- PESCH, Otto Hermann, *Druhý vatikánský koncil 1962–1965. Příprava, průběh, odkaz*, Praha 1996.
- PETRÁČEK, Tomáš, *Bible a moderní kritika. Česká a světová progresivní exegeze ve víru (anti-)modernistické krize*, Praha 2011.
- PETRÁČEK, Tomáš, *Církev, tradice, reforma. Odkaz Druhého vatikánského koncilu*, Praha 2016.
- PETRŮV, Helena, *Zákonné bezpráví. Židé v Protektorátu Čechy a Morava*, Praha 2011.
- PHAYER, Michael, *The Catholic Church and the Holocaust 1930–1965*, Bloomington 2000.
- POLLARD, John F., *Catholicism in Modern Italy. Religion, Society and Politics since 1861*, London – New York 2008.
- POLLARD, John F., *Money and the Rise of the Modern Papacy. Financing the Vatican, 1850–1950*, Cambridge 2005.
- POLLARD, John F., *The Fascist Experience in Italy*, London – New York 2005.
- POLLARD, John F., *The Papacy in Two World Wars. Benedict XV and Pius XII Compared*, Politics, Religion & Ideology 2, 2001, č. 3, s. 83–96.
- POLLARD, John, *The Papacy in the Age of Totalitarianism, 1914–1958*, Oxford 2014.
- PUTZOVÁ, Erna, *Sedlák proti Hitlerovi. Skrytý život Franze Jägerstättera*, Praha 2020.
- RAEM, Heinz-Albert, *Pius XI. Und der Nationalsozialismus. Die Enzyklika „Mit brennender Sorge“ von 14. März 1937*, Paderborn 1979.
- REMOND, René, *Náboženství a společnost v Evropě*, Praha 2003.
- RICCARDI, Andrea, *Il Vaticano e Mosca 1940–1990*, Roma 1993.
- RICCARDI, Andrea, *Století mučedníků*, Kostelní Vydří 2014.
- RODDEN, John – ROSSI, John P., *Was Pius XII „Hitler's Pope“? The Concordat of 1933*, Society 51, 2014, č. 4, s. 408–414.
- ROSSINI, Giuseppe, *Benedetto XV, i cattolici e la prima guerra mondiale*, Roma 1963.

- ROTHKIRCHNENOVÁ, Livie – SCHMIDT-HARTMANNOVÁ, Eva – DAGAN, Avigdor, *Osud Židů v protektorátu 1939–1945*, Praha 1991.
- RÜCKL, Jan, *Pius XII. a liturgické reformy*, *Salve* 18, 2008, č. 3, s. 99–108.
- RYCHLAK, Ronald J., *Hitler, the War, and the Pope*, Huntington 2000.
- RYCHLAK, Ronald J., *Cardinal Stepinac, Pope Pius XII, and the Roman Catholic Church During The Second World War*, *The Catholic Social Science Review* 14, 2009, s. 367–383.
- RYCHLÍK, Jan – PERENČEVIĆ, Milan, *Dějiny Chorvatska*, Praha 2007.
- RYCHLÍK, Jan, *Češi a Slováci ve 20. století. Spolupráce a konflikty 1914–1992*, Praha 2012.
- SEKERÁK, Marián, *Svatý stolec a USA. Nástin historického vývoje vzájemných vztahů*, *Historický obzor. Časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie* 26, 2015, s. 79–87.
- SÉRANT, Paul, *Les grands déchirements des catholiques français, 1870–1988*, Paris 1989.
- SERROU, Robert, *Pie XII. Le pape-roi*, Paris 1992.
- SCHATZ, Klaus, *Dějiny papežského primátu*, Brno 2002.
- SNYDER, Timothy, *Krvavé země. Evropa mezi Hitlerem a Stalinem*, Litomyšl 2013.
- SPINOSA, Antonio, *Pio XII. Un papa nelle tenebre*, Milano 1992.
- STAFFORD, Paul, *The Chamberlain-Halifax Visit to Rome*, *The English Historical Review* 98, 1983, č. 386, s. 61–100.
- STEHLÉ, Hansjakob, *The Eastern Politics of the Vatican*, Athens 1981.
- STONE, Elaine Murray, *Maxmilián Kolbe. Světec z Osvětimi*, Kostelní Vydří 2013.
- STŘÍBRNÝ, Jan, *Církev a náboženský život za nacistické okupace*, in: *Vlastenectví, církev a společnost v proměnách 19. a 20. století. Příspěvky z konference konané na počest dvoustého výročí narození vlasteneckého kněze a regionálního historika Josefa Mnohoslava Roštlapila dne 15. září 2009 v Dobrušce*, Dobruška 2009, s. 93–142.
- SUENENS, Léon-Joseph, *L'Eglise en état de mission*, Paris 1955.
- ŠEBEK, Jaroslav, *Papežové moderního věku*, Řitka 2015.
- ŠEBEK, Jaroslav, *Papežská politika a české země 1938–1945*, *Salve* 18, 2008, č. 3, s. 23–34.
- ŠMÍD, Marek, *Apoštolský nuncius v Praze. Významný faktor v československo-vatikánských vztazích v letech 1920–1950*, Brno 2015.
- ŠMÍD, Marek, *Diplomatické sbližování. Vatikán a USA za druhé světové války*, *Dějiny a současnost* 41, 2019, č. 8, s. 32–35.
- ŠMÍD, Marek, *Dramatický osud apoštolského nuncia Saveria Rittera v období nesvobody (1938–1945)*, in: *Období nesvobody*, eds. Jaromír Tauchen a Karel Schelle, Ostrava 2014, s. 225–235.
- ŠMÍD, Marek, *Monsignor Otakar Švec. Zapomenutý příběh spolupracovníka apoštolské nunciatury v Praze*, *Církevní dějiny* 9, 2016, č. 20, s. 47–56.
- ŠMÍD, Marek, *Od encykliky Qui pluribus k encyklice Ad beatissimi apostolorum. Vztah Svátého stolce ke komunismu v období před bolševickou revolucí v roce 1917*, *Slovanský přehled* 104, 2018, č. 3, s. 755–770.
- ŠMÍD, Marek, *Sbližování Itálie a Německa ve druhé polovině třicátých let a Hitlerova návštěva Říma na jaře 1938*, *Dvacáté století – The Twentieth Century* 6, 2014, č. 1, s. 140–153.
- ŠMÍD, Marek, *Vatikán a německý nacismus 1923–1945*, Praha 2019.
- TARABA, Luboš, *Duce. Anatomie jedné kariéry*, Praha 1992.

- TEUFFENBACH, Alexandra von, *Eugenio Pacelli. Pio XII tra storia, politica e fede*, Roma 2008.
- TOMASEVICH, Jozo, *War and Revolution in Yugoslavia, 1941–1945. Occupation and Collaboration*, Stanford 2002.
- TORNIELLI, Andrea, *Pie XII. Biographie*, Perpignan 2009.
- TORNIELLI, Andrea, *Pio XII. Eugenio Pacelli – un uomo sul trono di Pietro*, Milano 2007.
- VNUK, František, *Katolícka cirkev v 20. storočí na Slovensku a vo svete. S krátkym prehľadom cirkevných dejín do roku 1900*, Bratislava 2006.
- VODIČKOVÁ, Stanislava, *Uzavírám Vás do svého srdce. Životopis Josefa kardinála Berana*, Brno 2009.
- VYŠOHLÍD, Václav, *Vatikán a USA*, Bratislava 1964.
- WARD, James Mace, *Jozef Tiso. Kněz, politik, kolaborant*, Bratislava 2016.
- WERNER, Maser, *Adolf Hitler. Tak vedl a řídil*, Praha 2014.
- WOLF, Hubert, *Il Papa e il Diavolo. Il Vaticano e il Terzo Reich*, Roma 2008.
- ZAGHENI, Guido, *La croce e il fascio. I cattolici italiani e la dittatura*, Milano 2006.
- ZIVOJINOVIC, Dragan, *The Vatican, Woodrow Wilson, and the Dissolution of the Hapsburg Monarchy 1914–1918*, *East European Quarterly* 3, 1969, s. 31–70.
- ZUMHOLZ, Maria Anna – HIRSCHFELD, Michael (eds.), *Zwischen Seelsorge und Politik. Katolische Bischöfe in der NS-Zeit*, Münster 2017.